

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istorია

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XII. De pluribus viris & mulieribus qui diverso martyrii genere occubuerunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

DIOCLETIANUS.

μασι καὶ ταῖς εἰς τὸν Χριστὸν ἑορτασμοῖς, καὶ τῶν μαρτυρῶν διαδήματι καὶ κοσμῶν, ἐπὶ αὐτῆς τῆς καθολικῆς πρᾶξεως τὸν ὑπὲρ ἐκείνης ὑπομείνας ἀγῶνα.

A praelaris actibus inter fideles, & nominis Christi confessionibus nobilitatus: dum adhuc Rationalis officium administraret, pro vera pietate decertans martyrii coronam exornatus est.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

Περί πλείων ἑτέρων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν διαφόρων ἡγωνισμένων.

CAPUT XII.

De pluribus viris & mulieribus, qui diverso martyrii genere occubuerunt.

Τὴν μετὰ ταῦτα ἐπὶ ὀνόματος τῶν λοιπῶν μνημονεύειν, ἢ τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν ἀριθμῆναι, ἢ τὰς πολυτρόπας αἰτίας ἀναζωγραφεῖν τῶν θαυμασίων Χριστοῦ μαρτύρων. τότε μὲν πέφυκεν ἀναρριπνόμενος, οἷα γέγονε τοῖς ἐπὶ Αἰγύπτου. τότε δὲ τὰ σκῆλη καλαγνυμένων, οἷα τοῖς ἐν Καππαδοκίᾳ συμβέβηκε, καὶ ποτὲ μὲν ἐν κεφαλῇ ἐκ τοῦ ποδῶν εἰς ὕψος ἀναστρωμένων, καὶ μαλθακῆς πυρὸς ὑποκαυόμενος, τὰ ἀπαρτιζόμενα καπνῷ τῆς φλεγόμενης ὑλῆς ἀποπνιγμένων, οἷα τοῖς ἐν μέσση τῶν ποταμῶν ἐπηνέχθη. ποτὲ δὲ ῥίνας καὶ ὄτια καὶ χεῖρας ἀκρωτηριζομένων, τὰ τε λοιπὰ τῆς σώματος μέλη τε καὶ μέση κρενεργημένων, οἷα τὰ ἐπὶ Ἀλεξανδρείας ἦν. πρὸ δὲ τῶν ἐπὶ Ἀντιοχείας ἀναζωγραφῶν τὴν μνήμην, ἐκ χάριτος πνεύματος ἁγίου εἰς θάνατον, ἀλλ' ἐπὶ μακρὰ τιμωρία καθιπυμένων. ἐτέρω τε θάλασσαν τὴν δεξιάν αὐτῶν πυρὶ καθιπυμένων, ἢ τὴν ἀριστεράν ἐφαπτομένων ὡς ἰνὸς τὴν πείραν φεύγοντες, πρὸς ἀλάναι καὶ εἰς χεῖρας τῶν ἀπιδέλων ἐλθεῖν, αὐθιγὸν δὲ ὑψηλῶν δωματίων ἐαυτὸς κατεκρήμιπται, τὸν θάνατον ἀπαίμα φέρουσι τῶν δυναστῶν μοχθηρίας, καὶ πρὸς ἰσραὴλ καὶ θαυμασία τιμῆς ψυχῆς δευτέραν, τὸ ἴσώμα γυνή καὶ τὰ ἀλλατῶν ἐπὶ Ἀντιοχείας πλέτω καὶ ἄλλοι καὶ εὐδοξία πρὸς πάντας βέβοημένη, παιδῶν ἑνωμεῖν ἀπαρτιζομένων τῆς τῶν σώματος ὥρα καὶ ἀμνηστία πρὸς πάντας, θεσμοῖς ἐκείνης ἀναρριπνόμενος. ἐπειδὴ πολλοὶ οὗτοι περὶ αὐτὰς κινεμενος φθόνος, πάντα τρέπον ἀνιχνεύων λανθάνοντας ἀπεκρίβει. εἶτα ἐπὶ ἀλλοδαπῆς αἰτίας διαπέσειν μαθῶν, πεφρονησμένος ἐπὶ τὴν Ἀντιόχην ἐκάλει. διελθὼν δὲ τὴν ἑραυλικῶν εἰς τὴν ἀεὶ ἐβλῆτο, ἐν ἀμνηστία αὐτὴν καὶ παῖδας θεασαμένη, καὶ τὰ μέλλοντα δὲ ἀνθρώπων δεινὰ τῷ λόγῳ ἀπαρτιζομένη, τὸ τε πάντων δεινῶν ἀφορητότερον πορνείας ἀπαρτιζομένη μὴ δὲ ἀκερὶς ὡσὶν ὑπομείνας δεῖν

Quid nunc opus est reliquos nominatim commemorare, aut multitudinem hominum recensere, aut varias tormentorum species orationis penicillo depingere? Quippe cum admirandi martyres, partim securibus caesi sint ut in Arabia contigit: partim suffractis cruribus interierint, quemadmodum accidit in Cappadocia; Nonnulli capite deorsum verso pedibus suspensi, leni ac remisso igne subtus accenso, flagrantis materiae fumo suffocati sint, ut in Mesopotamia factum est: alii naso, auribus, ac manibus truncati, ceterisque corporis membris mutilati sint atque concisi, ut contigit Alexandriae. Jam verò ea quae apud Antiochiam gesta sunt, quid opus est in memoriam revocare? ubi alii craticulis impositi, non ad mortem usque, sed ad diuturnitatem supplicii torrebantur. Alii dexteram suam in ignem immittere maluerunt, quam impia libamenta contingere. Ex quibus nonnulli periculum vitantes, priusquam caperentur, & in insidiatorum manus inciderent, ex sublimibus tabulatis praecipites se dederunt; propter impiorum malitiam mortem lucro deputantes. Quaedam etiam sanctissima femina & ob animi fortitudinem admirabilis; opibus ac splendore generis, bonaque in primis fama Antiochiae percelebris, quae duas filias virgines corporis formae & aetatis flore praestantes Christianae religionis praecipitis instituerat: cum plurimi stimulante ipsos invidia earum latebras curiosius investigarent; deinde comperto eas apud exteros degere, omni studio atque opera Antiochiam eas evocassent; postquam mulier sese ac filias in militum laqueos incidisse sensit, ad inopiam consilii redacta, filias allocuta est. Et quanta ipsis mala à militibus imminerent exposuit: omnium verò malorum gravissimum ac maxime intolerabile esse stuprum, cuius

Huc refer Niciph. l. 7. c. 11.

Q9

minas ne auditu quidem sustinere sibi A
 ipsi ac filiabus fas esset. Adhuc animam
 fervituti & obsequio demonum
 mancipare, omni morte exitioque
 pejus esse cum dixisset, unicum ad-
 versus hæc omnia remedium esse ad-
 monuit, si ad opem Christi confuge-
 rent. His dictis, idem omnes confi-
 lium amplexæ; cum ad medium iti-
 neris pervenissent, veniam à militi-
 bus petunt ut tantisper de via deflecte-
 re sibi liceret. Quo impetrato, com-
 positis honestè ac decenter vestibus,
 in præfluentem se fluvium conjece-
 runt. Et hæc quidem semetipsas ita
 submerferunt. Duæ verò aliæ virgines
 in eadem urbe divinæ prorsus ac ger-
 manæ per omnia sorores; splendore
 quidem natalium, opibus, ætate &
 forma florentes; sed gravitate morum,
 mentis pietate, studioque & industria
 clariore: perinde ac si terra tantum
 decus ferre non posset, à cultoribus
 demonum iussæ sunt in mare præci-
 pitari. Hæc Antiochia. Sed quæ apud
 Pontum gesta sunt, vel ipso dictu in-
 cutiunt horrorem. Aliis manuum digi-
 titi à summis usque unguibus, acutis
 arundinibus transfigebantur. Aliis
 plumbo ignis vi liquefacto, bulliente
 ac fervente metallo terga adureban-
 tur, & corporis partes maximè ne-
 cessariæ torrebantur. Quidam in vi-
 scribus ac pudendis partibus fædos
 atque inexplicabiles cruciatus absque
 ulla miseratione pertulerunt, prout
 scilicet generosi illi & æqui iudices so-
 lertiam suam ostentantes, quasi hoc
 virtutis alicujus ac prudentiæ esset,
 ambitiosius excogitabant; novis quo-
 tidie suppliciorum inventis, tanquam
 in certamine quodam in quo propo-
 sita sunt præmia, superare se invicem
 contententes. Ceterum hæc calamita-
 tes non prius finem acceperunt, quam
 Judices tot ærumnis quidquam adjice-
 re posse desperantes, jamque cædi-
 bus fessi, cum ipsos sanguinis satietas
 ac tædium cœpisset, ad speciosam il-
 lam, ut quidem putabant, clemen-
 tiam atque humanitatem se converte-
 runt, ut in posterum nulla adversum
 nos uti sævitia viderentur. Neque enim
 fas esse ajebant, ut urbes quidem ci-
 vium sanguine contaminarentur; Im-
 peratores autem ipsi erga omnes beni-
 gni ac mansueti crudelitatis asperge-
 rentur infamia: sed potius decere, ut
 humanitas & beneficentia Imperatoriæ

A ἀκῆσαι, ἐαυτῇ τε καὶ ταῖς κόραις ἑσθῆρας
 σαμῆρη. ἀλλὰ καὶ τὸ πρὸς δαίμονας ἕως
 τῆ τῶν δαίμονων δευλίας, πάντων ὑποπλά-
 θανάτων, καὶ πάσης χεῖρον ἀπολείας. Φη-
 σα μίαν τῶν ἀπάντων εἰναλίσιον ὑπὸ τῆ
 τῆν Ἰππὶτὸν Κύριον καλαφυλὴν κατέβη
 τῆ γνώμη σωθῆναι, τὰ τε σώματα πρὸς
 λαση κοσμίως τοῖς ἀεθλήμασιν. ἐπὶ αὐτῆ
 μέσης χροῖμα τῆς οὐδ' ἔ, βραχυπύκτου
 λακας εἰς ἀναχώρησιν ὑποπαρεμίσταρ
 Ἰππὶ τῶν ἀρρέοντα ποταμὸν ἑαυτὰς καὶ
 B αἰδέμεν ὄντων ἑαυτὰς ἀλλήω δ' ἐπὶ αὐτῆ
 λιοχίας ζυνοῦσα παρθένων τὰ πάσια
 πρὸς πᾶν καὶ ἀληθῶς ἀδελφῶν, Ἰππὶ δὲ
 τὸ γῆ. λαμπρῶν ἰόντων βίον. νέων τῶν
 νες ἀρεῶν τὸ σώμα σεμνῶν τῶν ψυχῶν
 σεβῶν τὸν τρόπον. θαυμαστῶν τῶν πρὸς
 ἀν μὴ φερέσης τῆ γῆς τὰ τοιαῦτα βασαν-
 θαλάτῃ ρίπην ἐκέλευον οἱ τῶν δαίμονων
 εραποδία. ταῦτα μὲν οὖν ἑστῶς τοῖς
 Φεικλὰ ἰσοκῆς καὶ τὸν Πόλιον ἐπαχρον ἐπι-
 C καλάμοις ὄξεσι ταῖν χερῶν ἔξ ἀκροῦ ἐπι-
 τῆς δακτύλων διαπερῆναι. καὶ ἄλλοι
 μοιῆ δ' ἐπιτακῆτος, βραδύσῃ καὶ περὶ
 ταμῆ τῆ ὑλῆ τὰ νῶτα καλαχεῖμα, καὶ
 μάλις ἀνακῆσι τὰ τε σώματα καὶ
 μῆροι. διὰ τε τῶν ἀπορρήτων ἑτερι μελῶν
 καὶ ἀπλάγχων, ἀιχρῆς καὶ ἀσυμπάσι
 ἔξ ἑλόγω ῥητῆς ὑπερῆρον πάσης ἀν-
 ναῖσι καὶ νόμοι δικαστῶν τῶν σφῶν ἐπι-
 νύμῆροι δεινότηα, ὡσπερ ἕνα θεφίας ὄξ
 φιλομότερον ἐπενοῦεν. αἰε ταῖς κωνοῖ
 ἐφθρεσκομῆρας αἰκίαις, ὡσπερ εἰ ἐν ἀγῶνι
 βραβεῖσις, ἀλλήως ὑπερεξάγειν διαμ-
 D λῶμῆροι. τὰ δ' οὖν τῶν συμφορῶν ἐραπῶ
 δὴ λοιπὸν ἀπειρηκότες ἐπὶ τῆ τῶν κακῶν
 βολῆ καὶ πρὸς τὸ κτείνειν δποκαμόνες, πρὸς
 μονῆν τε καὶ κόρον τῶν αἱμάτων ἐνηχῶ
 ἐρηκότες, ἐπὶ τὸ νομιζόμενον ἀντοῖς χροῖμα
 φιλάνθρωπον ἐτρέποντο, ὡς μὴ ἐν μῆρ
 κεν δεινὸν κατ' ἡμῶν πρὸς ἐξ ἑσθ' ἡμῶν
 θῆκεν φασὶν ἐμφυλίσις αἱμασι μαινοῖσι
 πόλεις, μὴ δ' ἐπ' ὀμότητι τῆ ἀνωτάτω
 βάλλειν τῶν κρατέντων δεχθῆναι, ἐμῶν
 τοῖς πᾶσιν ὑπαέχουσαν καὶ πρᾶξιαν. οὐ
 δ' ἐμᾶλλον τῆς φιλάνθρωπε καὶ βασιλευσῆ
 ὄξεσις εἰς πάσιας ἐκτενεῖς τῶν ἐπι-

γασίαν, μηκέτι θανάτω καταζομένους· λελύ-
 θαι γὰρ καθ' ἡμῶν ταύτην αὐτὴν τὴν πτωρίαν,
 διὰ τὴν τῶν κρατέντων φιλανθρωπίαν. τὴν-
 καὶ τὰ ὀφθαλμοὺς ἔξορῦθηαδ, καὶ τοὺς σκελοῖν
 πηρέαδ θάτερον ᾤεσθαι τήτο. ταῦτα γὰρ
 ἦν αὐτοῖς τὰ φιλάνθρωπα, καὶ τῶν καθ' ἡμῶν
 τιμωριῶν τὰ κεφόταλα. ὡς ἤδη ταύτης ἐνε-
 κατῆς τῶν ἀσεβῶν φιλανθρωπίας, ἐκέτ' εἶναι
 δυνατὸν ἔξεπεῖν τὸ πλῆθος τῶν ὑπὲρ πάντα
 λόγον, τὰς μὲν δεξιὰς ὀφθαλμοὺς ἔξιδει πρό-
 τερον ἐκκοπτομένων, καὶ μὲν τὴν ἐκκένησαν τὰ-
 τας πρὸς καὶ ἡμεῖς καταζομένων. τὰς δὲ λαυὰς πό-
 δας καὶ τῶν ἀγκυλῶν αὐτοῖς καυτήσιν ἀχρησ-
 μένων. μετὰ τε ταῦτα τοῖς καθ' ἐπαρχίαν
 χαλκῆ μεταλλοῖς ἐχ' ὑπερσεῖας τοσούτον,
 ὅσοι κακώσεως καὶ ταλαπωρίας ἐνεκεν καὶ ἀδι-
 καζομένων. πρὸς ἀπασὶ τετάρτοις ἄλλων ἄλ-
 λους ἀγῶσιν, ἐς μηδὲ καὶ ἀλέγειν δυνατὸν.
 καὶ γὰρ πάντα λόγον τὰ καθ' αὐτὰς ἀνδραγα-
 θήματα, ἀεὶ ἐπιπικρότων. ἐν δὲ τέτοις ἐφ' ὅ-
 λης τ' οἰκισμένης διαλάμψαντες οἱ μεγαλο-
 πρεπεῖς ἔχεις ἑμάρτυρες, τὰς μὲν ἀπαλα-
 χῆ τῆς ἀνδρείας αὐτῶν ἐπόπιδας εἰκότως κα-
 τήλιξαντο. τὴν δὲ τῆς σωτηρίας ἡμῶν θείας ὡς
 ἀληθῆς καὶ δοπορήτης δυναμίως ἐμφανῆ δι-
 ἐαυτῶν τὰ τεκμήρια παρεσήσαντο. ἐκάς τε
 μὲν ὡς ἐπ' ὀνόματι μνημονεύειν, μακροῦν
 ἀνείη, μή τι γε τῶν ἀδυνατῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

Περί τῆς ἐκκλησίας ἑρσιδρων, τὸ τὸ γνήσιον ἢ ἐρσιδριανὸν ἐυσε-
 βείας, ὅσοι τῶν ἐπιμαθῶν ὁμοδοξομένων.

Τῶν δὲ καὶ τὰς ἑπὶ τὴν πόλιν μαρτυ-
 ρησάντων ἐκκλησιαστικῶν δεχόντων,
 πρῶτον ἡμῖν ἐν ἐυσεβῶν σήλαις τ' Χρῆστῶ
 βασιλείας ἀναγορευέτω μαρτυρῶν, Ἐπίσκο-
 πος τῆς Νικομηδείων πόλεως Ἰὴν κεφαλὴν ἡτοι-
 μηθεὶς Ἀνθίμος. τῶν δ' ἐπ' Ἀντιοχείας μαρ-
 τυρῶν τὸν πάντα βίον ἀεισεβῶν πρῶτον τῶν
 αὐτοῦ παροικίας Λεκιανός, ἐν τῇ Νικομη-
 δείᾳ καὶ αὐτὸς βασιλείας ἑπὶ παρῶν, τῆς ἐ-
 ρσηνίου ἔχεις βασιλείαν λόγῳ ἀρετέων δι-
 ἀπολογίας. εἶτα ἡ ἐρσιδριανὸν ἀνακηρύξας. τῶν δ'
 ἐπὶ Φοινίκης μαρτυρῶν γένουσι ἀνέπιστημότα-
 τὰ πάντα Θεοφιλεῖς τῶν λογικῶν Χρῆστῶ
 δρεμμάτων ποιμένες, Τυραννίου Ἐπίσκοπος τῆς
 καὶ Τύρον ἐκκλησίας. πρῶτον τῶν τε τῆς καὶ

A Majestatis in universos diffunderetur,
 nec posthac nostri capitali supplicio
 plecterentur. Quippe hujusmodi pœ-
 nã per Imperatorum indulgentiam li-
 beratos nos esse. Exinde igitur oculos
 nostris erui, & alterum ex cruribus de-
 bilitari præceptum est. Hujusmodi
 enim fuit illorum humanitas; hoc lenif-
 simum supplicii genus adversus nos vi-
 sum. Adeo ut propter hanc impiorum
 hominum lenitatem, nullo jam modo
 recenseretur possit numerus, tum eorum
 quibus oculi dextri primùm quidem
 ferro effossi, deinde verò cauterio ad-
 usti sunt: tum illorum quibus sinistri
 poplites candente ferro sunt debilitati,
 & qui postea ad aris metalla quæ in pro-
 vincia erant, non tam operis faciendi
 quàm vexationis causâ condemnabantur:
 aliorum denique qui varia viritum
 singuli certamina subierunt. Quæ qui-
 dem nos nec enumerare sufficimus,
 quippe cum præclara illorum facinora
 omnem dicendi copiam superent. In
 his ergo certaminum discriminibus, per
 universum orbem maximam gloriam
 adepti nobilissimi martyres, & cunctos
 spectatores admiratione fortitudinis
 suæ meritò perculerunt: & divinæ
 prorsus atque inexplicabilis Servatoris
 nostri potentia evidentissima in semet-
 ipsis exhibuerint indicia. Ac singulos
 quidem nominatim commemorare
 longum ac difficile fuerit, ne dicam
 prorsus inexplicabile.

CAPUT XIII.

De Præfidibus Ecclesiarum, qui religionis quam
 predicabant, sinceritatem suo sanguine
 declararunt.

EX Præfidibus autem Ecclesiarum Huc refer-
 qui in celeberrimis urbibus marty-
 rium perpeffi sunt, primus in piorum
 tabulis à nobis nominetur Anthimus
 Nicomediensis Episcopus, testis Re-
 gni Jesu Christi, in eadem urbe capite
 truncatus. Ex Antiochenis verò mar-
 tyribus Lucianus ejusdem Ecclesiæ
 Presbyter; vir in omni vita sanctissi-
 mus. Qui cæleste Christi Regnum pri-
 mùm verbis & oratione Apologetica
 Nicomedia præfente ipso Imperatore;
 postea verò etiam rebus ipsis asseruit.
 Jam verò omnium in Phœnice marty-
 rum nobilissimi Deoque accepti mar-
 tyres, Christiani gregis Pastores fue-
 re, Tyrannio Ecclesiæ Tyriorum Epi-
 scopus, & Zenobius Presbyter apud
 Qq ij